

Yttrande från Folkhögskolornas studeranderättsliga råd

Bakgrund

En före detta deltagare vid Hjälmared folkhögskola har den 11 augusti 2025 inkommit med en anmälan till Folkhögskolornas studeranderättsliga råd (FSR) angående brister i Hjälmared folkhögskolas antagningsprocess.

Anmälarens redogörelse

Anmälaren inkom med en sen anmälan till en av skolans utbildningar Hälsocoach i september 2024. Hen blev kallad till telefonmöte och blir dagen efter meddelad att hen skulle passa bra in i gruppen och var välkommen. Dagen efter det får hen ett antagningsbesked och välkomstbrev på Schoolsoft. Två dagar senare blir hen kallad till en intervju där rektor är medverkande. Rektor ställer frågor utifrån hens relation med en tidigare partner som går på skolan och att hen känner obehag över att hen ska börja. Därför får hen besked att hen inte kan gå kvar. Löfte ges om att möjlighet att söka nästa år och använda referensen "under björken".

Anmälaren gör i april 2025 en ny ansökan till utbildningen för start i augusti. Hen blir kallad på gruppintervju och utlovas återkoppling inom några dagar. Därefter skickar anmälaren många mail om frågor när hen ska få besked och den 9 juni får hen via Schoolsoft besked om att hen inte är antagen.

Anmälaren har bestridit skolans beslut till styrelsen, och fått till svar att styrelsen fått löpande information av rektor och därför står bakom beslutet att inte anta och att det inte finns några brister i antagningsprocessen.

Folkhögskolans redogörelse

Hjälmareds folkhögskola anger att de antog anmälaren men att det sedan uppdagades att den deltagare som redan gick på skolan blev rädd och upprörd då hen kontaktades av anmälaren som berättade att hen blivit antagen och att de kommer att ses. De tog då ett samtal igen med

anmälaren och ansåg att hen utelämnat viktig information och att de behövde ta ansvar för de deltagare som redan går på skolan. Därav tog de tillbaka sitt besked om antagning. De anser att de har följt sina rutiner kring antagningsprocesser.

Anmälarens synpunkter på skolans underlag

Anmälarens kommentarer på folkhögskolans redovisning

- Anmälaren förstod aldrig att det var viktigt att ta upp hens relation till en studerande då hen inte såg problemet med den relationen.
- Anmälaren menar att de inte har lyssnat på hens version av situationen trots att hen också var en deltagare.

Folkhögskolans studeranderätt

Hjälmaryd folkhögskolas studeranderätt beskriver antagningsprocessen på ett tydligt sätt, men kortfattat och det finns skrivningar på folkhögskolans webb som kompletterar den.

Enligt studeranderätten:

Skolan ensam fattar beslut om antagning av de studerande till kurser. Rektor beslutar på rekommendation av kursansvarig. Den som fått sin ansökan avvisad kan begära att få sin ansökan prövad på nytt av kursansvarig/rektor. Rektors beslut kan därefter inte överklagas.

Av information på folkhögskolans webb om antagning

(<https://www.hjalmared.se/utbildningar/studieinformation/ansokan/> (2025-09-22)) framgår det under rubriken Kriterier för antagning i andra stycket, sista meningen, även att "[vid] antagning tas också hänsyn till sammansättning i klasser och på internatet".

Studeranderätten beskriver däremot inget om varning och avskiljning, den beskriver endast om avstängning från undervisning och internat.

Bedömning

FSR ska i första hand bedöma hur ärendet har hanterats utifrån Hjälmaryd folkhögskolas studeranderättsliga regelverk. Därutöver kommer FSR lämna övriga synpunkter på folkhögskolans hantering av ärendet och det studeranderättsliga regelverket i relevanta delar.

Hantering av ärendet

Anmälan avser brister i antagningsprocessen. Det gäller två separata tillfällen, i september 2024 respektive juni 2025.

Hjälmarred folkhögskolas studeranderättsliga regelverk beskriver allmänt, och kortfattat, antagningsprocessen på ett tydligt sätt och ytterligare specificerat för varje specifik utbildningen. För den aktuella utbildningen beskrivs dock inte antagningsvillkoren som andra än grundläggande gymnasiekompetens och att arbetslivserfarenhet är meriterande. Det framgår av information på folkhögskolans webb att hänsyn kan tas till sammansättning i klasser och på internatet vid antagning, men det saknas beskrivning av att en antagning kan återkallas. Där framgår även andra detaljer om antagningsprocessen som kompletterar det som står i det studeranderättsliga regelverket.

Anmälaren mottog i september 2024 ett antagningsbesked, som två dagar senare återkallades muntligen i samband med ett möte där anmälaren, kursansvarig och rektor deltog.

När anmälaren återigen ansökte till utbildningen i april 2025 gavs det i juni besked om att anmälaren inte hade antagits. Detta följer den allmänna beskrivningen av skolans antagningsprocess.

Deltagare har enligt folkhögskolans studeranderättsliga regelverk möjlighet att överklaga beslut om antagning till skolans styrelse, som i sin tur ska göra en oberoende bedömning av ärendet. I det här fallet konstaterar FSR att skolans styrelse inte har prövat ärendet självständigt utan i stället godtagit rektorns och lärarnas bedömningar. Detta strider mot principen om att styrelsen ska utgöra en oberoende instans vid överklagande, vilket är en viktig del av det studeranderättsliga skyddet.

Sammanfattningsvis bedömer FSR att genomförandet av antagningsprocessen, som det beskrivs i ärendet, uppfyller kraven i det studeranderättsliga regelverket.

I och med att ett antagningsbesked hade lämnats till anmälaren hade dock i detta fall folkhögskolans formella del av antagningsprocessen avslutats. Det som kvarstod i antagningsprocessen, som den beskrivs i det studeranderättsliga regelverket, var att den som hade antagits skulle tacka ja till platsen genom att betala bekräftelseavgift.

Folkhögskolans studeranderättsliga ordning

FSR konstaterar att det saknas stöd i regelverket för återkallande av antagningsbesked. Att folkhögskolan har meddelat att anmälaren blivit antagen och därefter avslagit antagningen bör därför ses som ett avskiljande som det dock inte heller finns några tydliga riktlinjer om i det studeranderättsliga regelverket.

FSR noterar att skolan i ärendet inte använder begreppet avskiljande då deltagarens relation till skolan ska upphöra permanent. Istället för ett beslut om avskiljande benämner skolan det som att de meddelar att de återtar antagningen och meddelar när anmälaren frågar att hen självklart kunde ansöka nästa år igen.

FSR inser att beslutet grundade sig i en önskan att skydda en person som redan var antagen till och bedrev studier vid Hjälmared folkhögskola. Skolan framhåller som skäl för att ändra antagningen att anmälaren inte nämnde det tidigare förhållandet och kunskap om att det ska ha varit problematiskt. Det saknas dock tydliga beskrivningar av att omständigheter utöver formella kunskaper och färdigheter kan utgöra villkor för antagning.

FSR konstaterar att beslutet i september 2024 att återta antagningen saknar stöd i skolans regelverk samt att den studeranderättsliga ordningen beskriver att ett beslut om avskiljande ska fattas av skolstyrelsens ordförande. Beslutet att neka antagning till kursstarten i augusti 2025 har handlagts korrekt enligt den beskrivna antagningsprocessen, dock kvarstår omständigheten att anmälaren nekades antagning på grund av skäl som inte framgår vid söktillfället. FSR vill framhålla att detta innebär en brist i transparens och därmed rättssäkerhet för den som söker utbildning vid Hjälmared folkhögskola.

Rekommendationer

Utifrån den inkomna informationen rekommenderar Folkhögskolornas studeranderättsliga råd Hjälmared folkhögskola att:

- kvalitetssäkra rutinerna för antagningsprocessen,
- tydliggöra rutiner för avskiljande och andra disciplinära åtgärder, inklusive förtydligande av begreppen om avskiljande respektive avstängning,

- att ta fram en handlägningsordning för styrelsens hantering av överklaganden som säkerställer en objektiv prövning av sådana ärenden.

Detta yttrande har beslutats av Christian Edling (ordförande), Daniel Lakso-Tesak (RIO), Nanna Nilsson (SKR) samt Matilda Eklund och Celine Henrikson (studeranderepresentanter). Föredragande har varit Annika Jansson (Folkbildningsrådet).

För Folkhögskolornas studeranderättsliga råd

Christian Edling

Annika Jansson